

Miloň Čepelka

MONOLOGY
*k živým
i mrtvým*

Miloň Čepelka

**MONOLOGY
K ŽIVÝM I MRTVÝM**

Miloň Čepelka

**MONOLOGY
K ŽIVÝM I MRTVÝM**

Copyright © Miloň Čepelka, 2016

Postface, Editor © Josef Pepson Snětivý, 2016

Cover & Layout © Nakladatelství ČAS,
Alena Šulcová Laňková, 2016

© Nakladatelství ČAS, www.nakladatelstvicas.cz, 2016

ISBN 978-80-7475-155-4

JAK SE MÁŠ?

Takhle pitomě už se mě nikdy neptej, moc tě prosím!

Jak se asi může mít ženská po sedmdesátce, vdova po sebevrahovi, kterej se vykašlal na všechno a hlavně na ni s jejíma – a se svejma! – klu-kovskejma synkama v pubertě? Ženská, která už bude mít nadosmrti v hlavě za víčky obraz jeho zhroucenýho nepoškozenýho těla, zato jen s půlkou hlavy, opřenu o sklepní zeď ve hnusozáři tmavnoucí krve a rozprsklýho mozku?

Koho asi čekal, když se tam schovával a chystal se zmáčknout spoušť, že ho pak najde?

Topič Karásek? V červnu, kdy slunce roztejkalo asfalt a zprahlí ptáci padali z větví jako slívy? Nebo Tonda či Aleš, jestli je vyšlu, aby se běželi podívat, kde táta tak dlouho vězí, když se údajně vracel od auta jen pro zapomenutý klíče od garáže?

Nebo snad rovnou já? Tak to se trefil!

Já koza naivní, co se kdysi dala nachytat na jeho óbr svaly lesknoucí se potem, jak to v ringu sázel zánovněma žlutejma boxerskejma

rukavicema do soupeře užuž klesajícího do provazů, a teď jsem o něj nasychala strachy, jestli se nerozplácnul na schodišti, když pořád remcal, proč ještě nikdo neopravil ten první horní stupeň, co se drolil jako dort?

Nebo to měl bejt kdokoli z domu? Ze třiceti partají, který se z něj všechny div nepodělaly, že je to on, pan soudruh ředitel národního podniku, kterej dal ten jejich barák postavit, na střeše s miniparkem japonskejch bonsají a s jezírkem marně čekajícím, že se v něm usadí nějaká vlnadná rusalka?

Proč to udělal? Komu napotvoru? Ty to víš? Ty, co se ptáš, jak se mám?

Nejspíš mu to bylo jedno. Jen když se odstříhne, jen když on bude mít pokoj. Mizera!

Ano, byl to mizera! Mizera mizernej, sobeckej, zrazovačnej! Je to skoro půl století, a ten vztek a ta hrůza ve mně není o nic menší než tenkrát, když se to stalo.

Jak se mám? Pchch. Po čtyřiceti letech? Už, nebo teprve po čtyřiceti letech?

Ty si myslíš, že to přešlo, odeznělo, odpařilo se? Kluci vyrostli, to se ví, už jim táhne padesát-

ka, Aleš je dvakrát rozvedenej a stihnul se oženit potřetí, vyrobil tři děti, poprvý samosebou jako napotvoru dvojčata, protože všecko, co je blbý, to se dědí, a Tonda je kdovíkdě v Kanadě nebo možná v Mali, v Kambodži, v Hajzlu, cojávím, neozejvá se, ani by mě nepřekvapilo, kdyby mířil k Islámskému státu. Pomstít se, že ho táta zradil, že mu nerozuměl, že mu nechtěl rozumět, když zrovna nejvíc hledal, jenže nevěděl co, a tak to pochopitelně nenašel.

Hučí do mě mudrci i jen chytráci ze všech stran, že hlavní je psycha, že musím pozitivně myslet, že nic není tak horký, aby to nevychladlo. Ani modlení že není špatný. Nebo meditace, rozmluvy s anděly, víra... Že když budu mít ráda sebe, když se přijmu se všema svejma stínama a chybama, dostaví se i láska k bližním a k nebližním, dokonce k nepřátelům, a totálně všichni hrdlořezové když uvidí, jak se na ně vlhce dívám, jak je obdivuju za jejich odhodlanost, jistotu a pevnost, ponoří se do sebe, taky zjihnou, zahodí nože, padnou na kolena, a nastane zlatej věk, co o něm lidstvo v jednom kuse bájí.

Na to se teda těším! Na to jsem žhavá!

Ten můj a jeho kumpáni ho chtěli založit násilím. „To bych se na to podíval, aby můj lid nebyl samý štěstí, když to přece chci, když si to pro něj přeju u pánaboha i u satana a u Marxe s Leninem a když mi všichni slíbili, že to zařídí, že to zmáknou!“

Hahahaha! Jak se mám? Tak!

Sedím tu jako krůta, sama v bytě pro čtyři, opeľichaná živá nebožka k politování i k odsouzení.

Nejdřív jsem celý dny koukala na jeho fotografie a na naši svatební. On fešák, boxer, myslivec, plavec, motorista a všechno možný, ale já taky ne k zahození. Budoucnost jsme měli před sebou, jeho rodná strana nad náma bděla, přes patnáct roků to trvalo, všechno kvetlo, tralalí tralala, zpívejte, slavíci, přehlušte sejčky a vrány, ta jeho první rezatá ženuška mu byla jako na noze koule, proto chodil boxovat, aby ze sebe vytlouk její žárlivost, protože když je něčeho moc, tak je toho příliš.

A mě tam zmerčil, ejhle, jak jsem na něm zapomněla oči, a on je ze sebe nedokázal smejt ani odlepit. Tak dobře, já se přestěhuju k vám, pardon, k tobě, dneska si člověk s člověkem a soudruh se soudruhem potykají rázdva, a šup, už

jsou spolu v posteli, užívají si, svět ať jim políbí záda, co je jim do něj, kam na tom našem koníčku vraným pojedeme příště? Má krásný kopejtku, ihahá ijá ijajá, ze cvalu do trysku, z trysku do tryskáče vzhůru k nebesům, a kdopak nás vrátí zpátky na zem?

To je hned, má rozmilá kamarádko. Dva tři mžiky okamžiky, a už se mě soucitně ptáš „jak se máš“?

A jestli se zeptáš ještě jednou, tak ti namouduši jednu vrazím, abys to měla černý na bílým. A vrazím ti druhou a třetí, aby sis pamatovala nadosmrtně, že to nemůže bejt lepší ani horší, poněvadž jsem už před lety roztrhala ty jeho fotografie na cucky a hurá s nima do kotle dole ve sklepě. V tom sklepě, kde za dveřma vedle skončila moje naivita, moje pitomost, moje telecí já, nevědoucí a netušící, že když chlap dokáže opustit kvůli druhý ženský první ženskou, i když s ní má dvě děti, tak se mu to v krku nevzpříčí ani kvůli druhý s nějakou třetí...

I když vůbec nevím, ty má zvědavá dobračko, jak to bylo doopravdy a jak moc jinak, ale já si to tak namlouvala, když zničehonic přestal večer

mluvit a jen civěl a civěl a já se ptala „co je ti“, a on „nic, jen na mě jde nějaká chándra nebo co a sáhla na mě smrt, potvora proradná“, a když to nepřecházelo, tak já s ním za psychiatrem do Brna, aby v Praze nevěděli, lidi jsou sama zlo-myslnost, to by bylo řečí a možná by musel skončit s ředitelováním. Vlastně určitě, vždyť kdepak byl ještě slavný listopad a sametka, leda na mém krku, když kdysi chtíval, aby to bylo jediný, co mám na sobě, a tu jsem musela mít pořád, na tu mě líbal, tu jenom shrnoval a líbal mě i pod ní, a pak najednou bác!

Nikdo neví a nedozví se proč. Vracel se pro klíče, který měl v kapse.

A potom ty řeči, ty kydy, dohady – asi měl manko nebo rakovinu nebo byl špion nebo tamtada tamtada, jedna paní povídala, soudruzi pomalu končili, však že on asi věděl, co přijde a co by ho čekalo, že se sesune shora dolů, a komu by se dolů chtělo, bodejť, když nahoře je hezky teploučko, nedivte se, že než míň, tak radši absolutně nic, v Boha přece nevěříme, žádnéj trest za to nebude, kluci se vzpamatujou, manželka si ještě někoho najde, je pořád k světu, sbohem,

tradá! Co se může ututlat, to se ututlá, a ona, když bude volná a poznamenaná jen jeho minulostí, ona může v novejších podmínkách klidně lovit a dobře ulovit.

Lidi rozumějí všemu, všechno vysvětlí, je jim to jasný.

Dnes je mi pětasedmdesát, ty se ptáš, jak se mám, a já neumím než brečet a rvát, jdi pryč a neptej se tak blbě, protože ty nemůžeš vědět, co to je čtyřicet roků, když se vlečou bez sebe-menší znalosti o důvodech tvého předčasného konce, ve vzduchoprázdnu, bez příčiny, která by se odněkud vynořila a odpověděla by na tu šílenou a neodbytnou otázku, proč, kvůli komu, čemu...

Kvůli mně?

Kvůli čichu do budoucna?

Nebo to měl v genech?

Neměl, to se ví, jeho otec i děda umřeli v osmdesáti. Nikdo mu nevyhrožoval, byl dítě štěstěny, nedělnátko, ztělesněnej úspěch, ďas vem všechny doktory, teorie, těšínský jablíčka, rady a porady a lidi a děti a koně a pávy a hroby! Hroby nejvíc! Nesnáším hřbitovy!

Chodila jsem tam s kytkama i bez kytek, brečet a vyčítat a nadávat mu a žadonit ozvi se, zdej se mi v noci, vysvětluj, třeba i lži, ty mizero, lásko, boxere můj!

Proč on, proč on se nikdy nezeptá, jak se mám?

PROČ SIS NEVZPOMNĚL?

Nebraň se, bratříčku, nedělej na mě z té své děsivé dálky očí, stejně ti nepřestanu vyčítat, že jsi byl schopen zapomenout na všechny naše zkušenosti, které, máš pravdu, jsou nepřenosné, uznávám, ale vždyť tenhle problém se nás netýkal. Byly to přece *naše* zkušenosti jen pro nás, a ty tě měly ochraňovat a ochránit. Vlastní zkušenost by měla být matkou moudrosti, spolehlivou skoro jako opakování.

Směju se, promiň, ale nic jiného než výsměch si to nezaslouží.

Tolikrát jsme o tom mluvili, snažili se pochopit, ptali se Boha i ďábla, andělů a všech svatých i zas rouhačů a říkali si, kdo porozumí, kdo správně uvidí aspoň některé podobné příklady z minulosti, ten bude obrněn a jako tank pak může vjíždět do opelichaných či docela zborcených slavobrán a už nikdy žádné okrášlené vjezdy nestavět, neboť je v nich ukryt čert. Jsou nakrátko, jsou zbytečné, jsou z rodu marných ohňostrojů a nařízeného jásání. Jako by vůbec kromě Boha mohlo být něco trvalé!

Jenže na toho ty jsi moc nevěřil. Ke své škodě, řekl bych dnes.

Měl jsem tě přesvědčovat? Měl jsem tě k víře nutit?

Veškeré nucení je marnost nad marnost.

Vždyť jsme to oba měli v rodině.

Tvůj tchán a můj tatík. Za druhé světové války v domácím odboji stateční. Na nic se zbytečně neptali, nemudrovali, šli do nebezpečí, protože bylo nemyslitelné, aby nešli. Tvůj sokol, můj komunista. Válku přežili, radovali se ze štěstí a že stáli na správné straně a zvítězili. A pak se oba jen pár let po sobě zlomili jako to nejtenčí stýbýlko. Z rozličných příčin, ale spolehlivě a neodvolatelně.

Tvůj sokol se zklamal ve svých demokratech a odsoudil je v únoru 1948 za nerozhodnou zbabělost, můj soudruh se o pár let později nesmířil s novým obrazem tatíčka Stalina. Tehdy jsme věděli proč. Tobě bylo kolem třiceti, já o deset roků mladší, ale důvody jejich vyhasnutí nám začaly být brzy jasné jako den: ztráta iluzí.

Stavět život na iluzích, to je prokletí. Vstupenka do pekla.